

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2012

Marking Scheme

Hungarian

Higher Level

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION 2012

HUNGARIAN HIGHER LEVEL

MAGYAR NYELVŰ MEGOLDÓKULCS

I. RÉSZ

(30 pont / 100 pont)

Válaszoljon a következő kérdésekre!

1. a, Magyarázza meg, mit jelent a „mártír” szó! (1 pont)
A 2. bekezdésben található szó saját szavaival kifejezve: a „mártír” szó vértanút, sok áldozatot hozó, önfeláldozó embert jelent.

b, Magyarázza meg, mit jelent a „summa” szó! (1 pont)
A 2. bekezdésben található szó saját szavaival kifejezve: a „summa” szó összeget, rövid tartalmat vagy foglalatot jelent.

c, Magyarázza meg, mit jelent a „sereghajtó” szó! (1 pont)
A 3. bekezdésben található szó saját szavaival kifejezve: a „sereghajtó” szó utolsót jelent.

d, Magyarázza meg, mit jelent a „mérvadó” szó! (1 pont)
Az 5. bekezdésben található szó saját szavaival kifejezve: a „mérvadó” szó azt jelenti, hogy meghatározó.

e, Magyarázza meg, mit jelent a „bliccel” szó! (1 pont)
Az 5. bekezdésben található szó saját szavaival kifejezve: a „bliccel” szó azt jelenti, hogy valaki a kötelezettséget elmulasztja, kivonja magát a fizetés alól, lóg.

2. Miért szégyenkezhetnek a fővárosiak a Budapest két pontján felállított ásványvíz-automaták használata miatt? (5 pont)

Válasz az 1. bekezdésben: Azért szégyenkezhetnek a fővárosiak a Budapest két pontján felállított ásványvíz-automaták használata miatt, mert az első héten az automatákból elfogyott víznek még a feléért sem fizettek.

3. Hogyan versenyeztetett újvilági metropolisokat „a legőszintébb város” címért egy jeges teát gyártó cég? (5 pont)

Válasz a 3. bekezdésben: Úgy versenyeztetett újvilági metropolisokat „a legőszintébb város” címért egy jeges teát gyártó cég, hogy felügyelet nélküli standokat állítottak fel több városban, a járókelők lelkiismeretére bízva, hogy bedobják-e a perselybe az elvitt hűsítőket ellenértékét.

4. A cikk alapján magyarázza meg, miért van/lehetséges az, hogy „az emberek döntő többsége nem potyázik efféle helyzetekben”? (5 pont)

Válasz az 5. bekezdésben: Azért van/lehetséges az, hogy „az emberek döntő többsége nem potyázik efféle helyzetekben”, mert ősi evolúciós reflex, hogy ha az ember kap

valamit, szükségesnek érzi azt viszonzni: a megelőlegezett bizalmat a legtöbben azzal hálálják meg, hogy nem játsszák el.

5. A cikk alapján magyarázza meg, hogy bizonyos emberek miért élnek vissza bizonyos helyzetekkel, és más helyzetekkel miért nem! (5 pont)

A szöveg 3., 4. és 5. bekezdése alapján adott válasz: Azért fordulhat elő, hogy bizonyos emberek visszaélnek bizonyos helyzetekkel, mert nem érzik úgy, hogy azért a szolgáltatásért fizetniük kellene, úgy érzik, nekik az automatikusan jár. Például a menedzserek irodáinál elhelyezett ládikákban általában kevesebb pénzt talál, mint az alacsonyabb beosztásúakéi mellett. Vagy egy adott társadalomban az utazók jelentős része alapvető szolgáltatásnak érzi a tömegközlekedést, ezért csal lelkiismeret-furdalás nélkül. Míg a becsületkasszákkal többnyire azok sem élnek vissza, akik rendszeresen bliccelnek a villamoson. Utóbbi háttérben inkább az áll, hogy ha az ember kap valamit, szükségesnek érzi azt viszonzni: a megelőlegezett bizalmat a legtöbben azzal hálálják meg, hogy nem játsszák el. Kevésbé érvényesül ez az ösztönös viszonyosság, ha be nem tartásáért büntetés jár. Ez különösen igaz, ha nem két egyenrangú fél között zajlik kommunikáció: az egyik érdekelt fél az államhatalom vagy más arctalan szervezet. Valamint az emberek akkor nem élnek vissza bizonyos helyzetekkel, ha jótékonykodással kombinált helyzetről van szó, bár az adakozókedvben annak is része lehet, ha tudják, hogy látják őket, például a jeges teás jótékonyági akciónál néhány kamera révén a világhálón élőben lehetett követni, kik oldalognak el fizetés nélkül. Bizonyos emberek hajlamosak akkor is potyázni, amikor nem endeghetnek meg maguknak bizonyos szolgáltatásokat, például kevésbé szívesen nyúlnak a zsebükhöz karácsony vagy hálaadás napja tájékán.

6. A szerző azt állítja, hogy az „önkéntes kasszák” hatással lehetnek a társadalom átnevelésére. Fejtse ki ezt az álláspontot, és azt is, hogy egyetért-e ezzel vagy sem!

(5 pont)

A szöveg 6. bekezdése alapján adott válasz: A szerző szerint nincs feltétlen összefüggés az „önkéntes kasszák” és a becsület között, mégis van olyan helyzet, hogy egy egész társadalom átnevelését remélik ezektől. Például tavalyelőtt Indonéziában több ezer pénztár (és pénztáros) nélküli kávézót nyitottak az ügyészi hivatal szorgalmazására. Az akció nagyobb kampány része volt, mellyel a világ országait a társadalmat átható korrupció alapján rangsoroló lajstromon meglehetősen rosszul teljesítő távol-keleti ország gazdaságának erkölcsösebbé tételét célozták. Egyéni álláspont kifejtése: Igen, egyetértek, mert... / vagy Nem, nem értek egyet, mert...

A II. és III. részben elérhető pontok az alábbi szempontok szerint oszlanak meg:

1. **Megértés** – A válaszadó megérti a kérdéseket és tudja, miként válaszoljon rájuk. – **30%**
2. **A válasz koherenciája** – A válaszadó releváns és megfelelő ismeretanyagot használ jól strukturálva és világosan kifejtve. – **30%**
3. **Nyelvi képesség** – A válaszadó nyelvhasználatában megfelelően kompetens ahhoz, hogy tisztán és összefüggően kifejtse nézeteit. – **30%**
4. **Nyelvhelyesség** – Nyelvi és helyesírási szabályok. – **10%**

II. RÉSZ

(30 pont / 100 pont)

Kommentár

A szöveg alapján kommentálja az alábbiakat minimum 100 szóban:

„ [A] viszonosság elvét egyformán követi a világ összes népe.” Kommentálja ezt a megállapítást 100 szóban!

A minimum 100 szóban tisztán, érthetően kifejtett saját vélemény.

Lehetséges irányok:

– *Míg a szabálykövetési hajlamban köztudomásúan vannak eltérések az egyes nemzetek között, a viszonosság elvét egyformán követi a világ összes népe: nemcsak az Egyesült Államokban, hanem a dunántúli falvakban is gyakori, hogy a gazdák a portájuk előtt felügyelet nélküli asztalkákra helyezik a terményeiket, melyeknek ellenértékét kitett befőttesüvegekbe várják*

– *A magyarok egyébként korábban jó eredménnyel vizsgáztak a viszonosság terén: az 1956-os forradalom idején két napig maradtak érintetlenek azok a Budapest utcáin álló lőszeres ládák, melyekben az elesettek családtagjainak megsegítésére gyűjtöttek*

– *Tavaly nyáron újvilági metropolisok versenyeztek „a legőszintébb város” címért: ehhez felügyelet nélküli standokat állítottak fel több városban, a küzdelmet az italok árának több mint 93%-át kicsengető bostoniak nyerték, de a sereghajtó Chicagóban is a palackok több mint háromnegyedéért fizettek*

– *Paul „Bagel man” Feldman vállalkozását a becsületkasszákra alapozza: öt éve úgy fuvarozza péksüteményeit nagyobb irodaházakba, hogy az önkiszolgáló standok mellé állított perselyeket csak a következő árufeltöltéskor üríti. Értékesítési mutatóiból kitűnik, hogy csak minden tizedik süteményét viszik el fizetés nélkül, így a vesztesége kevesebb, mint amennyi költsége egy munkatárs alkalmazásával lenne*

III. RÉSZ

(40 pont / 100 pont)

Esszé

Tisztán, érthetően és világosan megírt esszé.

1. lehetőség

Jobb tisztességben szegényen élni, mint tisztességtelenül, de gazdagon?

Egyéni válasz minimum 300 szóban.

vagy

2. lehetőség

Modern társadalmunkban minden az „itt és most”-ra koncentrál.

Egyéni válasz minimum 300 szóban.

